

Verkoop

Verhuur

Service

Carsharing

VAN RIEL
AUTOMOTIVE

www.vanriel.nl

Het kan zo maar gebeuren: er is sprake van een ernstig ongeluk en/of hartfalen en een EHB0-er vraagt u om een AED (automatische externe defibrillator) te halen. Maar waar moet u dan naartoe? In Zandberg-Oost en net daarbuiten kunt u vooralsnog op 3 plaatsen terecht: gemeenschapshuis De Zandberg, bij Apotheek van den Bergh op de Ginneken-weg en bij het huistartsenteam Dudok, Eggestraat 3 (aan de overzijde van de Generaal Macceksstraat).

AED's in de wijk

1990 - 2015

25 JAAR

Cryon
schoonheidssalon

Wilhelminapark 46
4818 SN Breda
T (076) 520 43 42
contact@cryon.nl
www.cryon.nl

van alle geconstateerde hindernissen. De leden van de wijkraad, die nu eens met geheel andere ogen keken, zijn een ervaring rijker. Het heeft bij hen in ieder geval de ogen geopend

Bonte Bentheimers in het Benedictinessenhof? Een bewoner van het Benedictinessenhof stuurde een noodkreet naar de wijkraad: de Japanse Duizendknoop begint het hof te overwoekeren: “De gemeente komt wel 2 keer per jaar maaien, maar die planten groeien vrolijk verder. Als er nu geen radicale oplossing wordt gekozen, hebben we straks een groot probleem”. Zijn voorstel: de inzet van varkens, bij voorkeur van het oudhollandse ras Bonte Bentheimer. Elders in Nederland wordt dit ras ook al voor dit doel ingezet. De wijkraad gaat hier niet over en adviseerde de bewoner om zich tot de gemeente te wenden. Hoe varkensvriendelijk is de Gemeente Breda?

Ook is op 10 augustus jl. het eerste spel gespeeld op de nieuwe jeu de boulesbaan. Iedereen is hier van harte welkom..

Jeu de boulesbaan Benedictinessenhof

Altijd Lente Kinderopvang

Stom je eena kijken?

- Hoofvestiging en postadres: Ginnekenweg 327 • 4818 56 Breda • 076 5220830 • info@altijdlentekinderopvang.nl
- Tweede vestiging • Wilhelminastraat 2 • 4818 56 Breda • 076 5220830 • info@altijdlentekinderopvang.nl

Het Jeu-de-Boules-toernooi is gewonnen door Tom Segers, gevolgd door Mieke Verburg en Hans Lokerse. Op de foto: geen Hans Lokerse, wel Leo Verburg (rechts).

Buurtfeest Hyacintplein e.o.

Van de Wijkraad

De wijkraad vergadert altijd op woensdagsavond in Gemeenschapshuis De Zandberg. De eerstvolgende vergaderingen vinden plaats op 9 oktober en 20 november. Aanvang: 20.00 uur. U bent van harte welkom! Verslagen van de Wijkraadvergaderingen en alle voorgaande edities van de wijkkrant kunt u nalezen op de website van de Wijkraad: www.zandbergbreda.nl

De wijkraad heeft nog wel enkele plaatsen over voor actieve buurtbewoners. Kandidaten kunnen zich aanmelden bij secretaris Leo Verburg: lemiverburg@kpmail.nl. Aarzelt u? Kom dan gewoon een keer kijken.

www.zandbergbreda.nl

ienova
rondom zwangerschap

Kinderwens?
In verwachting?
Wij verwachten u!

Iedere zwangerschap is uniek! En verdient persoonlijke zorg. Verloskundige Ineke Oomens heeft haar praktijk bij u in de buurt. Bel gerust voor een afspraak of advies 06 51 00 77 69.

Wilhelminapark 9, 4818 LS Breda • www.ienova.nl • info@ienova.nl

Van de huidige 66 plekken blijven er 48 over: een vermindering van 18 plaatsen. Een voorstel van de gemeente om over te gaan op langsparkeren werd eind vorig jaar door de bewoners verworpen. Met het huidige ontwerp zijn zowel bewoners als winkeliersvereniging akkoord gegaan. Wethouder Bos heeft dit dan ook overgenomen.

Hoe toegankelijk is onze wijk?

Onlangs organiseerde de Gemeente Breda samen met de wijkraad en 3 directbetrokkenen (een blinde, een slechtziende en een rolstoelrijder) een rondgang door de wijk. Om zo in de praktijk vast te stellen hoe toegankelijk de wijk nu eigenlijk is voor bewoners met een beperking. Dat viel nog niet mee: naast de problemen met losliggende stoeptegels en gevolgen van wortelopdruk, zijn de heggen soms zo breed dat ze doorgang over de stoep ernstig hinderen. In een aantal gevallen hangen ook verkeersborden (zgn. onderborden) te laag. Naar aanleiding van deze rondgang verschijnt binnenkort een inventarisatie

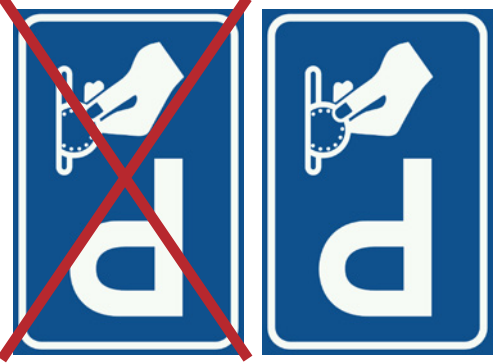
Betaald parkeren

Advies Sportpark I en II

Onlangs heeft ook de werkgroep Parkeren & Verkeersveiligheid van Sportpark I en II een standpunt geformuleerd over de mogelijke invoering van betaald parkeren. Deze werkgroep komt tot nagenoeg dezelfde conclusie als de werkgroep in Zandberg-Oost. De werkgroep adviseert de gemeente om Sportpark II en in Sportpark I alleen in te voeren aan de Paul Windhausenweg. Het draagvlak daarvoor is groot. Voor de rest van Sportpark I mag betaald parkeren alleen worden ingevoerd onder een aantal voorwaarden, waaronder de garantie van een tweede parkeervergunning, tenninste handhaving van de bestaande parkeercapaciteit en creatie van een P+R/Transfitorium aan de oostzijde van Breda.

Brief Wijkraad aan raadsfracties

De wijkraad Zandberg-Oost heeft een indringende brief gestuurd aan alle raadsfracties over de procedure voor betaald parkeren. Kern van de boodschap: in Zandberg-Oost hebben vóór- en tegenstanders zich uiteindelijk

BUURT BERICHT Wijkraad

De Wijkraad Zandberg-Oost zoekt versterking. Wijkbewoners die energie en tijd hebben worden dan ook van harte uitgenodigd om zich te melden. Dat kan rechtstreeks bij de secretaris (lemiverburg@kpmail.nl) of door gewoon een van de wijkraadvergaderingen te bezoeken.

Deze editie van de wijkkrant kwam tot stand onder eindredactie van Walter van de Calseyde die, in verband met afwezigheid van de vaste eindredacteur Ad Bijma, tijdelijk de honneurs waarnam.

De Groene Weg
BIOLOGISCHE SLAGERIJ
voor't goede leven

Voor Biologisch vlees moet u op Ginnekenweg 1 in Breda zijn

- 100% Biologisch • 99% Glutenvrij
- 98% Klantvriendelijk personeel en
- 97% Van onze klanten sparen mee met ons spaarsysteem

Ginnekenweg 1, Breda, (076) 522 87 88, breda@degroeneweg.nl

KOOKKOOK

KOOKSTUDIO

Kookworkshops en Kookcursussen in de buurt

Diverse activiteiten voor Kookgroepen en Kinderen

Kijk op www.kookikook.nl
of bel Joyce 06 41 89 97 30 voor info

anders met 2 'excellente' basisscholen in de wijk. Het gemiddelde in Breda is maar liefst ca. 12%. En Zandberg-Oost is met ruim 12% allochtone bewoners (van wie slechts 4.3% 'niet-westers') wat je noemt een 'witte wijk'. Ter vergelijking: in de Hoge Vucht is inmiddels minder dan de helft autochtoon.

Aanpassing Parkstraat

De parkeertelling van bijna een jaar geleden wees uit dat er van de 66 officiële parkeerplaatsen maar 40 worden gebruikt. Dat komt vooral omdat de helft van deze plekken onbruikbaar is. Ze zijn te klein, doordat de (niet-gezonde) kastanjebomen te veel ruimte in beslag nemen. Bij handhaving van deze bomen zouden er maar liefst 36 parkeerplaatsen verdwijnen. Bij de gemeente zijn de afdeling mobiliteit en het parkeerbedrijf akkoord gegaan met vermindering van parkeerplaatsen. Er worden 18 nieuwe (tulp-)bomen aangeplant, 2 minder dan in de huidige situatie. De rijbaan wordt versmald en met klinkers uitgevoerd. De parkeervakken worden bestraat met de oude klinkers uit de Wilhelminastraat. Tussen de bomen komen er telkens 3 haakse vakken. De bomen komen in groenvakken.

Huidige situatie Parkstraat (foto: Kees Wittenbols)

De verjonging stukt...

In de jaren '80 veranderde de populatie van Zandberg-Oost zeer snel. Van een sterk verouderde wijk werd ze in rap tempo een van de meest kinderrijke wijken van Breda. Nog steeds is er sprake van een grote kinderrijkdom in de leeftijd van 0-15 jaar, maar opvallend is dat voor het eerst in jaren in de allerjongste categorie van 0-3 jaar de trend wordt doorbroken. Daar is het percentage nu lager dan het Bredase gemiddelde. In de afgelopen decennia groeide ook het aantal leerlingen van de twee basisscholen in de wijk zeer snel: basisschool De Zandberg telde nog maar kortgeleden liefst 823 leerlingen, de Dirk van Veen 400. Maar ook hier lijkt een kentering zichtbaar, want in het schooljaar 2018/19 daalde het aantal leerlingen van de Zandberg voor het eerst weer: tot 725. Het leerlingenaantal van de Dirk van Veen blijft stabiel op 400 en zit daarmee aan het plafond. De verjongingsgolf in de jaren '80' is ook zichtbaar in de actuele demografische gegevens. De jonge ouders van toen bevinden zich inmiddels in de leeftijdscategorie 40-54 en zijn bovengemiddeld in de wijk aanwezig. Voor de categorie 65+ daarentegen is dat beneden het gemiddelde van de stad als geheel. Ook opmerkelijk is dat maar liefst 42% van het aantal huishoudens in de wijk alleenstaanden betreft (vooral gescheiden en 'verweduwde' bewoners).

'Excellent en wit'

Nu we toch met wat cijfers aan het strooien zijn, nog twee opmerkelijke gegevens: het aantal leerlingen met een leerachterstand bedraagt in Zandberg een luttele 0,2%. Hoe kan het ook

De oudste bewoners aan het Hyacintplein

In november a.s. hopen Kees (88) en Cor (90) Verkooijen hun 65-jarige bruiloft te vieren. En waarom ook niet? Beiden zijn zelden ziek en nog behoorlijk actief. Sinds 1958 wonen ze op de hoek van het Hyacintplein en de Klimopstraat. Vele jaren met hun 7 zonen (!). De eerste jaren stond er slechts 1 auto in de Tulpenstraat en 1 in de Klimopstraat.

“Er was ook geen boom te bekennen hier. Op het plein lag een grasveldje met rozenstruiken en een hek eromheen. Verboden te betreden”, herinneren ze zich.

Speeltuin Hyacintplein circa 1970

Klein maar gezellig

Hun huis kochten ze in de vijftiger jaren voor omgerekend €3000. Huurhuizen waren destijds niet beschikbaar, want alle Bredase wijken buiten de singel moesten nog worden gebouwd. “Ook een hypotheek kon je toen niet krijgen”, vertelt Kees. Maar hun tweede kind was op komst en ze moesten wat groter gaan wonen. Echt groot kun je hun huis aan het Hyacintplein niet noemen,

zeker niet voor 9 nogal beweeglijke bewoners. “Maar we hebben altijd wel een mooie voortuin gehad ter grootte van een voetbalveld”, grapt hij. “In de jaren '60 werd op het plein een speeltuintje aangelegd, zodat de jongens er gelukkig konden spelen. Er waren toen veel kinderen in de buurt.” De Tulpenstraat was nog een doorgaande straat. “Van en naar de garage waar Ad Ballon zat, werd

dikwijls heel hard gereden. Soms durfden we onze jongens niet op straat te laten spelen. Begin jaren '80 werd het hier een woonerf en toen is het veel leuker en mooier geworden in de buurt. Er kwamen wel meer auto's, maar die rijden veel rustiger. Kinderen kunnen nu geweldig spelen op het plein en vooral het vele groen maakt alles mooi.”

De Verkooijens hebben hun huis een paar keer verbouwd om alle bewoners een plekje te geven. Zij sliepen beneden en de jongens boven in stapelbedden. De tafel was en is het gezellige middelpunt. Terwijl vader buitenshuis werkte, was moeder Cor de strenge maar rechtvaardige bevelhebber die 7 zonen in het gareel hield. “Ik had een paar afspraken, zoals geen ruzie maken of elkaar slaan aan tafel. Daarbuiten ook niet trouwens. Ze komen allemaal nog vaak en graag thuis, dus zo slecht hebben we het niet gedaan, denk ik. En ze willen nog steeds op hun eigen, vaste plek aan tafel zitten.”

Kaartclub

Geregeld hebben Kees en Cor wel eens aan verhuizen gedacht, maar uiteindelijk hebben ze het aan het plein nog steeds naar hun zin. “Op onze achterplaats hebben we een kippenren en vogelkooi. En we zitten graag op het grote dakterras. Als we niet meer kunnen traplopen, gaan we weer beneden slapen”, zegt Kees.

Cor noemt nog een bijzonder voordeel van een groot gezin. “Wij konden altijd een kaartclub formeren. Nog steeds kaart ik vaak met de 5 zonen die in Breda wonen. En we gaan elk jaar samen op vakantie. Zonder Kees en hun vrouwen, want die zitten niet in de kaartclub. We zijn al een paar keer in China en New York geweest, en in Japan, Turkije en Thailand. Tegenwoordig zetten ze me in een rolstoel en wordt er goed voor me gezorgd. De omgekeerde wereld, maar ik geniet er erg van.”

Eén keer per week komt iemand een paar uur het huis poetsen, verder doen ze nog alles zelf, of met wat hulp van de kinderen. “Ze hebben een appgroep en houden ons goed in de gaten. Wij hoeven hier dus niet meer weg.”

Boekpresentatie ‘Zandberg, oorlog en bevrijding’ op 21 september a.s.

De Vlucht uit Breda, en hoe het gezin Adank uit de Molengrachtstraat halsoverkop de stad moest verlaten, de gaarkeuken in het Benedictinessenklooster, aardappelen en peulen in het Wilhelminapark, het verhaal over de klok van de Sacramentskerk en hoe juffrouw Tromp uit de Vijverstraat zich schuilhield in de kelder. Maar ook het lot van de joodse inwoners van de wijk, het verzet van Paul Windhausen, Nicoline Swijgman, Fritz Bicknese en andere helden uit onze directe omgeving. En natuurlijk de intocht van de Polen door de wijk.

Dit is maar een kleine greep uit het boek ‘Zandberg, oorlog en bevrijding’ van Letta Karskens. Het boek wordt op 21 september om half 4 feestelijk gepresenteerd door Jan Brouwers, historicus en journalist, in café Parkzicht. U bent van harte welkom om te luisteren en alvast te proosten op de bevrijding, die op 29 oktober 75 jaar geleden plaatsvond. Het rijk geïllustreerde boek kunt u bij die gelegenheid kopen voor € 12,50. Daarna is het te koop bij de boekhandels Vives, Van Kemenade & Hollaers, De Vrije Boekhandel en Libris voor € 14,50.

196550 jaar2015

DE VYVER

SLIJTERIJWIJNHUIS

Karin & Erik Bogers

Koninginnenstraat 114

www.wijnhuisdevijver.nl

Qrint

BRUNNEN

Generaal Maczekstraat 19
4818 BT Breda
T. + 31 (0)76 888 25 55
E. info@qprintbreda.nl
W. www.qprintbreda.nl

STUDIOBAKERS®

GRAFISCHE VORMGEVING

Sjef Bakers

Tulpenstraat 2 | 4818 GV Breda
Telefoon (076) 565 34 33 | Mobiel 06 25 09 64 57
sjef@studiobakers.nl | www.studiobakers.nl

ROGGEBAND & ACCURAAT

DRUKKERIJ | PRINT

Schrevelstraat 4 | 4835 BC Breda | (076) 56 14 687
drukwerk@roggeband.eu | www.roggeband.eu

Kunstwijk

In deze rubriek portretteren we steeds een kunstenaar/kunstenaars uit de wijk.

Het hofje in de Ranonkelstraat ademt een sfeer die inspirerend moet zijn voor creatievelingen. Het is dan ook niet vreemd dat Marijke van der Straten (68) hier 5 jaar geleden met haar man Frans vanuit het landelijke Standdaarbuiten neerstreek op nummer 14. Haar grote passie voor schilderen kwam pas later tot uitdrukking. Op de Academie voor Industriële vormgeving (nu Design Academy)

in Eindhoven volgde Marijke de richting Textiel-ontwerp.: “Ik was toen nog te bleu om te kiezen voor de kunstacademie, maar de creatieve inspiratie zat er altijd al in. Die kreeg ik mee van mijn familie”. Toen ze Frans, die scheepswerktuigkundige op de grote vaart was, leerde kennen, mocht ze meevaren naar alle uithoeken van de wereld.

Psychiatrie

Marijke: “Na een jaar of 4 zochten we een wat vaster bestaan, want we wilden ook kinderen. Maar dat duurde toch nog wel 11 jaar voordat het zover was. In

de tussentijd werkte ik als arbeidstherapeute voor psychiatrische patiënten op Vrederust en later op de P.A.A.Z-afdeling van het Diaconessenhuis. Toen de kinderen nog thuis waren, deed ik tussendoor allerlei cursussen en opleidingen, o.a. in het Belgische Kapellen”.

Dat werk in de psychiatrie bleek later van betekenis voor een deel van haar artistieke werk. Marijke maakt vooral abstract werk, maar ook portretten geïnspireerd door haar werk met psychiatrische patiënten. Het zijn kleinere werken die de psychische pijn uitdrukken, soms wezenloze gezichten, soms verwrongen. Het gaat haar vooral om het zichtbaar maken van het innerlijke gevoel.

Gelaagd werk

Op de vraag waar ze de innerlijke drive vandaan haalt, zegt Marijke: “Het zit gewoon in me, dat gaat vanzelf. Bij mij duurt het lang voordat een schilderij voor mijn gevoel ‘klopt’. Ik zet het vaak weg en kijk steeds opnieuw. Daardoor ontstaan er meerdere lagen in mijn werk. Het algemene thema is toch wel ‘mens en natuur’”.

Het liefst schildert ze de hele dag en nacht door, bezeten als ze is. Graag zou ze heel groot werk willen maken, maar daar heeft ze in haar kleine intieme atelier achter haar woning geen ruimte voor. Samen met kunstvrienden heeft ze het kunstcollectief ‘Raamberg’, met een gezamenlijk atelier in Klein-Zundert. Daar werken en exposeren ze samen. Onlangs organiseerden ze er een ‘uitverkoop’ en verkocht ze maar liefst 8 werken. Waar ze dan wel weer met moeite afstand van kon doen, “want er ligt zoveel van jezelf in”. Wil je meer werk van Marijke zien, kijk dan eens op www.mamo-schilderijen.nl. Ook kun je mailen of bellen: marijkevanderstraten@hotmail.com / 06 42653604

Kunstenaar voor kunstwerk Lonka

De beeldend kunstenaar Mariette van der Meer, woonachtig in de Zandberg, gaat het kunstwerk maken ter ere van het 100-jarig jubileum van de Lonka karamel-fabriek.

Mariette was direct enthousiast om voor het uit de woonwijk verdwenen Lonka een blijvende herinnering te creëren. Ze laat zich voor haar werken inspireren door mensen, landschappen en ‘het mystieke’. Het kunstwerk wordt in het voorjaar 2020 geplaatst bij het huis aan de Pioenroosstraat 1. In deze wijkkrant komt de aankondiging van de exacte onthullingsdatum waar u allen voor wordt uitgenodigd.

Wonen met gemak

De themabijeenkomsten in Gemeenschapshuis De Zandberg over het thema ‘Wonen met gemak’ zijn druk bezocht. Van de 999 huishoudens met bewoners van 65+ in de wijken Sportpark en Zandberg die een uitnodiging ontvingen, namen er 174 deel, waarvan 54 uit de wijk Zandberg-Oost. Het gemiddelde bereik in de gemeente is 15 à 16%, dus het bereik in de wijken Zandberg en Sportpark ligt met 17,4% boven het gemiddelde. Binnenkort worden er vanuit de gemeente enquête-formulieren verzonden aan de deelnemers van de themabijeenkomsten. Hierover meer in de volgende wijkkrant.